

Ontstoken hartspier Ongekend, niet ongevaarlijk

Op het hoogtepunt van de coronacrisis doken geregeld berichten op over het verband tussen COVID-19 en een hartspierontsteking, een ernstige aandoening die soms fataal kan zijn. Maar wat is myocarditis nu eigenlijk? Wij zetten alles wat je moet weten over deze aandoening op een rijtje.

Birgit Janssen en Sandra Racano

Oorzaken

In het gros van de gevallen ligt de oorzaak van een hartspierontsteking bij een virale infectie zoals het influenzavirus (wat griep veroorzaakt), cytomegalovirus of SARS-Cov-2. Er zijn echter nog tal van andere mogelijke oorzaken zoals bacteriële infecties (bv. de ziekte van Lyme), overgevoeligheid aan bepaalde geneesmiddelen, auto-immuunziektes, bestraling (bv. borstkanker) ...

Die diversiteit maakt dat het haast onmogelijk is om zo'n ontsteking volledig te voorkomen. Door je te vaccineren tegen virale infecties neem je echter al een aanzienlijk deel van het risico weg. In onze contreien zijn de hartspierontstekingen door bof, mazelen, rodehond, polio en griep daardoor eerder zeldzaam geworden.

Symptomen

Welke symptomen je ervaart, hangt erg af van persoon tot persoon én van de onderliggende oorzaak. Bij sommige personen verloopt de ziekte zonder enig symptoom, bij anderen gaat het soms gepaard met ernstige klachten waarbij de functie van de hartspier wordt aangetast. In dat laatste geval kunnen er symptomen optreden zoals pijn in de borstkas, een onregelmatig hartritme, algemene malaise, vermoeidheid, kortademigheid, gezwollen voeten en benen. In ernstige gevallen kan myocarditis eveneens leiden tot een hartfalen en fataal zijn.

Diagnose

Wanneer je huisarts een vermoeden heeft dat je aan een hartspierontsteking lijdt, zullen enkele onderzoeken worden uitgevoerd om deze diagnose te kunnen bevestigen. Daarbij kunnen onder meer een electrocardiogram, een echocardiografie en een MRI aan bod komen. Er kan ook worden overwogen om een hartbiopsie te doen. Daarbij wordt een stukje weefsel van het hart uit je lichaam gehaald en onder de microscoop onderzocht. Dat is echter niet zonder risico's en wordt dan ook slechts in uitzonderlijke gevallen toegepast. Doorgaans wordt er ook een bloedafname gedaan om de onderliggende oorzaak op te sporen.

Behandeling

Om myocarditis te behandelen is het immers aangewezen om ook de onderliggende oorzaak aan te pakken. De behandelingen kunnen dus sterk uiteenlopen. Is die oorzaak een virusinfectie, dan is medicatie vaak niet nodig. Zo'n infectie geneest doorgaans immers spontaan. Het is dan wel belangrijk om goed uit te zieken. Bij een bacteriële infectie wordt doorgaans antibiotica opgestart. Verder kan nog medicatie worden gegeven om hartfalen te bestrijden en om hartritmestoornissen te voorkomen en te behandelen.

Wat de oorzaak ook is, een tijdelijke hospitalisatie is in heel wat gevallen vereist. Eenmaal thuis, blijft rust erg belangrijk voor een verder herstel. Sport en zware inspanningen zijn nog uit den boze. Plotse dood bij sporters heeft immers vaak myocarditis als oorzaak. Na het herstel blijft medische opvolging noodzakelijk.

Het effect van corona

Sinds de start van de pandemie zijn er reeds meerdere COVID-19 gerelateerde hartspierontstekingen beschreven in de literatuur. De mechanismen die hiervoor aan de basis liggen zijn tot dusver nog niet volledig gekend. Er zijn echter vermoedens dat het om een combinatie zou gaan van een infectie van de hartspier door het SARS-CoV-2-virus, een toegenomen belasting van het hart door ademhalingsproblemen en zuurstoftekort of hartbeschadiging door de gewijzigde immuunrespons. Corona of niet, bij hartklachten neem je sowieso altijd het best meteen contact op met je arts.